

Ilisimatusarfik

Nuuk, 12. maaji 2023

CAPARDUS: Issittumi assigiissaanermik ineriartortitsinermit piginnaangorsaanerit

Ataqatigiissaanermik tapersuinermillu suliarisaq, EU H2020-mi tapiissuteqarnermut isumaqatigiissut nr. 869673-mit tapiiffiqeqartoq

20.-21. maaji 2023-mi inaarutaasumik ataatsimeersuarneq – Ilisimatusarfik, Nuuk

CAPARDUS-imik uteqqiineq

CAPARDUS tassaavoq Issittumi ilisimatusarnerup, isumalluutit iluaquteqarlunilu aqutsinerup, umiarsuit angallannerisa, takornariartitsinerup inuiaqatigiinnilu pilersaarusiornerup iluini malittarisassianik najoqqutassianillu ineriartortitsinissamik sammisaqartutut EU-mit tapiissuteqarfigisatut suliniut. Pitsaasumik periuseqarnerup ineriartortinneranik, takussusiarineranik siammarterneranillu suliniut ilalersuuteqarpoq. Suliniutip ilisimatusartut, aningaasaqarnermi suliallit, sumiiffikkaani inuiaqatigiit, ingerlatsisuusut oqartussaasullu ilanngussorpai. Issittumi inuiaqatigiinnik taakkuninnga inooqatigiiffimmi avatangiisinullu tunngasutut pissutsit qanoq ilillutik allannguuteqartitsisarnerinik isumasioqatigiinnerit oqaloqatigiillunilu ataatsimiittarnerni atorneqartarput. Issittumi silap pissusaata allanngorneri, taakkulu kingunerisaat ilisimatusarnermi aningaasaqarnermilu paasissutissanik, nalilersuutit siulittuutinillu tunngavilinnik pilersaarusiornermut aalajangiisarnernullu piumasaqaatinik nutaanik nassataqartitsippat. Pitsaasumik pilersaarusiornissamut tunngavigisaq tassaavoq Issittumi inunnut najugaqarlutillu sulisuusunut attuumassutilinnik paasissutissanut ilisimatitsissutinullu attaveqarnerit. Issittumi killeqarfinnik qaangiillutik Community-Based Monitoring (CBM) (Inuiaqatigiinnik Tunngaveqartumik Nakkutilliisarneq) aamma Citizen Science (CS)-mit (Inunni Ilisimatusarnermit) pilersitat ineriartortuupput, ilisimatusarnermilu nakkutilliisarnermut aqqiussuussiffinnut ilassutinik paasissutissanik tunniussaqaqartarlutik. CBM/CS-imik aqqiussuussiffiit isumalluutit aqunnissaannik, sumiiffinni aalajangiussisarnernik, aammalu inuit suliaannut isumannaallisaanermik aqutsinissamik tapersuuniartunut inunnit immikkut ittunik avatangiisinik, silallu pissusaanik ilisimatitsissutinik pisariaqartitsisunit atugaalersinneqarput. Assersuut tassaavoq PISUNA-programmi (*Piniakkanik Sumiiffinni Nalunaarsuineq*; <https://www.pisuna.org/>, <https://eloka-arctic.org/pisuna-net/en>). Issittumi CBM-imik CS-imillu programminut ajugaaffigisassat pingaarnerutillugit tassaapput (1) piujuartitsisutut nakkutilliinermik aqqiussutinut *siunertanut aalajangersimasunut* pilersitanit CBM/CS-imik aqqiussutit inissinnissaat, (2) CBM/CS-ip aamma ilisimatusarnermik nakkutilliissutit attavilernissaat, (3) CBM/CS-imit paasissutissat aalajangiussisarfinni atugaanissaat, aamma (4) atajuartumik aningaasaliisoqartarnerup pilersitaanissaa.

20.-21. maaji 2023-mi Nuummi Ilimmarfimmi ataatsimeersuartitsinerminik kingullermik CAPARDUS aqqiussuussivoq.

Ataatsimeersuarneq isumasioqatigiinnernik marlunnik iluseqarpoq

Arfiningorneq ulloq 20. maaji 2023, 09:00-16:00

1 Kalaallit Nunaanni pisuussutiniq aqutsinerni sumiiffikkaanit ilisimasaniq/atuisartut ilisimasaannik ilanngussuinerit

Tamanna tassaavoq 2022-mi novembarip naanerani Aasianni ingerlanneqartut isumasioqatigiinnermut nangitsineq.

Oqaatsit: kalaallisut, tuluttut

Akisussaasoq: Søren Stach Nielsen (Birger Poppel)

Isumasioqatigiinnermut matumunnga siunertaq tassaavoq Kalaallit Nunaanni pisuussutiniq aqutsinerni sumiiffikkaani ilisimasaniq/atuisartut ilisimasaannik ilanngussuisussanik tigussaasutut suliarisanik pilersitsisussatut suleqatigiissitat pilersitarinerannik ilanngussaqaqtumik Aasianni CAPARDUS & UArcticimik isumasioqatigiinnermi aallartisarneqartut ingerlatarisanik eqikkaallunilu nalilersuinissaq ('Kalaallit Nunaanni pisuussutiniq aqutsinerni atuisartut ilisimasaat pillugit iliuseqarnissamut suleqatigiissitat'). Suleqatigiissitat inernerisat anguneqartut, aporfissat suussusersineqartut, aammalu suleqatigiissitat anguniagaasa tikinnissaannut tigussaasutut siunnersuutit saqqummiunniarpai. Isumasioqatiginneq manna aamma Manus Letter Guidelines for Participatory Monitoring of Biodiversitymik nangitsinermik, aammalu Montréalimi Convention on Biological Diversity-konferencimit inernerisanik imaqassaaq.

PISUSSAT

09:00 Søren Stach Nielsen, suleqatigiinnut suliniummik siulersuisoq

09:15 Montréalimi Convention on Biological Diversitymit inernerisat pillugit Braulio Diasip saqqummiussinera. Braulio tassaavoq Konventionen om Biologisk Mangfoldighedimi (Uumassusillit Assigiinngisitaarneri pillugit Isumaqaatigiissummi) siusinnerusukkut pisortaasimasoq. Videokkut, min. 3. (siunnersuutigisaq).

09:30-10:00 Uumassusillit assigiinngisitaarnerisa pingaaruteqassusiat, aamma pinngortitami pisuussutiniq aqutsinerni sumiiffikkaani ilisimasaniq/atuisartut ilisimasaannik ilanngussuinerit aqutugalugit sumiiffikkaani toqqammavissaqaarnerup pisariaqaartitaanera (siunnersuutigisaq).

10:00 Kaffe

10:30-11:00 Aasianni isumasioqatigiinnerup kingornatigut 'Kalaallit Nunaanni pisuussutiniq aqutsinerni atuisartut ilisimasaat pillugit iliuseqarnissamut suleqatigiissitat' sunik suliaqarsimanerannik eqikkaaneq (Nuunoq Per Ole Frederiksen, PISUNA, Attu, siulittaasoq; Nikkulaat Jeremiassen, KNAPK, siulittaasup tullia; Paviarak Jakobsen, erhvervskonsulent Qeqertalik Municipality; Jessica Lefevre, inatsileritooq, siusinnerusukkullu Alaska Eskimo Whaling Commissionimut siunnersortaasimasoq; Parnuna E. Dahl, Oceans North Kalaallit Nunaat; Finn Danielsen, NORDECO; aamma Søren Stach Nielsen, suleqatigiinnut suliniummik siulersuisoq). Søren Stach Nielsenimit

11.00-12.00 Oqallinneq

12.00-13.00 Ullo'qeqqasiorneq

13:00 Sascha Schiøttip tungavissiaa Aalisakkat immamilu miluumasut pillugit sumiiffikkaani ilisimasat pingaaruteqassusiat (siunnersuut)

13:30-13:45 Karl Tobiassen, Naalackersuisoq. Aasianni isumasioqatigiinnermit video aqutugalugu apeqqarissaarneq

13:45-14:30 Oqallinneq

14:30 Aviaja Lyberth Hauptmannip aamma Liv Larsenip tunngavissiaat (Ilisimatusarfimmi biologii pillugu ilinniagaqarnermut nutaamut linkit)

15:00-16:00 Oqallinneq, aamma siunissamut suliassat pillugit isumaqatigiissutit

-----

Sapaat ulloq 21. maaji 09.00-16.00:

3 CAPARDUS-imi suliniummit misilittakkat

Oqaatsit: Tuluttut (kalaallit oqaasiinut nutserineq)

CAPARDUS-imi ingerlatseqatigiinnit peqataasut: Stein Sandven, Hanne Sagen, Jay Pearlman, Francoise Pearlman, Finn Danielsen, Martin R. Nielsen, Uffe Jakobsen, Birger Poppel, Søren Stach Nielsen.

Tassaavoq ataatsimeersuartitsineq kikkunnit tamanit peqataaffigineqarsinnaasoq.

CAPARDUS-imi suliassatut katersanit inernerisat saqqummiunneqarlutillu oqaluuserineqarumaarput. Akisussaasoq: Stein Sandven, suliniutinut siulersuisoq, NERSC.

09:00-09:15 Tikilluaqqusineq, aamma CAPARDUS-imi suliniummik saqqummiussineq (B. Poppel and U. Jakobsen)

09:15-09:30 WP1: Issittumi assigiissaartitanut annertuumik toqqammavissatut atugassamik pilersitsineq (Stein Sandven)

WP1-imit inaarutaasutut nalunaarusiamik saqqummiussineq. D1.2: Issittumi assigiissaartitat, allassimaffiit toqqammavissallu pillugit nalunaarusiaq.

09:30-10:30 WP2: Kalaallit Nunaanni piviusunik katersanik misissuinerit

(1) Aasianni isumasioqatigiinnermit nalunaarusiamik, aamma nangitatut aqqissuussinernik saqqummiussineq (D2.3). Nalunaarusiap inuinnarni inuiaqatigiinni kattuffinnit, aalisartunik, piniartunik pisuussutinillu atuisartunik allanik sinniisuuffeqartunit peqataasut nassuiarniarpai, aamma ilaallutik; qitiusutut sumiiffikkaanilu inissisimasutut pisortat qullersaqarfii; najugaqarfimmi uppersarsaasarnermi aqutsinermilu innuttaasut pimoorussaqaartut; aamma ingerlatsivinnit assigiinngitsunit ilisimatusartut. (Finn Danielsen, NORDECO, aamma Søren Stach Nielsen)

(2) Kalaallit Nunaata Kitaani qaleralinnik sinerissami aalisarnermik nassuiaasumik Bayesianske (BNN) modeli (iluseq) pillugu nalunaarusiamik saqqummiussineq (Martin R. Nielsen, KU)

(3) Silap pissusiata allanngorneranik, aammalu Kalaallit Nunaanni sumiiffikkaani inissisimaffinni allatut qinigassatut isertitanik pilersitaqartunik suliarisanik tikitaqarsinnaassutsit nassatarisaannik uumasunut nujuartunut naleqqiullugit allanngoriartornermut siunissami pisoqarfiusinnaasutut ilimanaatilinnik nassuiaasunik nalunaarusiamik saqqummiussineq (Martin R. Nielsen, KU)

10:30-11:00 Kaffeqarpoq

11:00-11:20 WP3: Svalbardimi piviusunik katersilluni misissuinerit (Stein Sandven)

Svalbardimi isumasioqatiginnernit, oqaloqatigiillunilu ataatsimiinnernit nalunaarusianik saqqummiussineq.

11:20-11:40 WP4: Ruslandimi piviusunik katersilluni misisuinerit (Finn Danielsen)
Sumiiffikkaani uppersaasarneq aqutsinerlu pillugit nalunaarusiamik saqqummiussineq, ilanngullugit Yakutiami atuisartut soqutigisaqaqatigiillu, aamma Ruslandip Issittuanit tamarmit nunap inoqqaavisa sinniisui peqatigalugit misilittakkanik paarlaateqatigiinnerit (D4.1).

11:40-12:00 WP5: USA-mi piviusunik katersilluni misisuinerit (Noor Johnson, Olivia Lee, Nathan Keetle)
Sumiiffikkaani uppersaasarneq aqutsinerlu pillugit sammisaqartitatut suleqatigiissitanit inaarutaasutut nalunaarusiamik saqqummiussineq (D5.2). Nalunaarutip misilittakkat katersorniarpai, aammalu sumiiffikkaani uppersaasarnermut aqutsinermullu ineriartortitsinerup tullissaatut alloriarfeqarfissaa siunnersuutiginiarlugu (J. Pearlman).

12:00-13:00 Ullo'qeqqasiorneq

13:00-13:30 WP6: Arctic Practice System (P-L. Buttigieg, A. Breckwoldt, N. Fuchs, G. Krause, S. J. Khalsa, J. Pearlman, F. Pearlman)
Nalunaarusiamik saqqummiussineq: APS-imik ilusilersuineq ingerlatassanullu pilersaarut (D6.2)

13.30-13.45 Kunstig Intelligens (Qarasaasiakkut Eqqarsartartoq) atorlugu nutserinermik sungiusaammit inernerisat (Sigmund Kluckner, online (qarasaasiakkut toqqannartumik))

13:45-14:00 WP8: Attaveqaqatigiinneq paasisitsiniaanerlu (Stein Sandven)
Attaveqaqatigiinnermut ornitaqarlunilu suliarisanik saqqummiussinerit, ilanngullugit nittartagaq, 'storymaps', aamma aaqqissuussassanut takkuttussanut pilersaarut.

14:00-14:15: WP9 Ataqaqatigiissarineq aamma siulersuineq (Stein Sandven)
Inaarutaasutut nalunaarusiaq taanna pillugu paasisutissat, ilanngullugit naatsorsuutiniq saqqummiussinerit oqaluuserineqarumaarput. Nalunaarusiamut tassunga suliaqarnissamut killiliussaqaq tassavaoq juunip naanera.

14:15-14:30 Kaffeqarpoq

14:30-16:00: WP7 pillugu paasiniaaqatigilluni oqaloqatigiinneq: Ataatsimut katitat, pisariaqartitat aamma inassutigisat (Stein Sandven, aamma CAPARDUS-imik ingerlatseqatigiinni ilaasortat)

Oqallinnernut anguniagaq tassavaoq WP1-imit WP6-imut inernerisanik katersuinissaq, suliniummi suussusersineqartutut assigiissitaakkanut malittarisassianullu naleqqiullugit Issittumi piujuartitsisumik ineriartortitsinermut aammalu suliarisassanik isumannaarinnermut piumasaaqatitut, aammalu inassutit suliarinissaannut atugassamik. Ataatsimut kattussuilluni inaarutaasutut nalunaarusiaq ataatsimiinnerup kingornatigut suliarineqarumaarpoq, aammalu maaji naatinnagu EU-mut nassiunneqassalluni.

16:00-16:15: CAPARDUS-imi ataatsimeersuarnerup naggaserneq